

**«АБАЙ ОБЛЫСЫНЫҢ
БІЛІМ БАСҚАРМАСЫ»
МЕМЛЕКЕТТІК МЕКЕМЕСІ
«ОБЛЫСТЫҚ ИННОВАЦИЯЛЫҚ-
ӘДІСТЕМЕЛІК ОРТАЛЫҒЫ» КММ**

**ГОСУДАРСТВЕННОЕ УЧРЕЖДЕНИЕ
«УПРАВЛЕНИЕ ОБРАЗОВАНИЯ
ОБЛАСТИ АБАЙ»
КГУ «ОБЛАСТНОЙ ИННОВАЦИОННО-
МЕТОДИЧЕСКИЙ ЦЕНТР»**

071400, Абай облысы, Семей қаласы
Қайым Мұхамедханов көшесі, 8 үй
Тел.: 8 7222 52 48 27
e-mail: sentr.abay@bk.ru

071400, область Абай, город Семей
улица Кайым Мухамедханов, дом 8
Тел.: 8 7222 52 48 27
e-mail: sentr.abay@bk.ru

28.05.2025 № 02-10/478

**Аудандық, қалалық білім
бөлімдерінің басшыларына**

**Облыстық мамандандырылған білім
беру мекемелерінің директорларына**

**Техникалық және кәсіптік білім беру
ұйымдарының директорларына**

**Арнайы білім беру
ұйымдарының директорларына**

Қазақстан Республикасы Президенті Қ. Тоқаевтың 2025 жылғы 14 наурыздағы Ұлттық құрылтай отырысында берілген тапсырмалар хаттамасының 5-тармағына сәйкес ҚР Оқу-ағарту министрінің 2024 жылғы 30 шілдедегі № 194 бұйрығына өзгерістер енгізілгенін хабарлаймыз.

Қосымша: 44 парақ.

Директордың у. м. а.

Г. Ахметова

Орынд. А. Матабаева
+7 707 740 0486
tarbie_bolimi_ortalyk@mail.ru

БҰЙРЫҚ

№ 123 от 26.05.2025

Астана қаласы

ПРИКАЗ

№ № 123 от 26.05.2025

город Астана

**«Білім беру ұйымдарында «Біртұтас тәрбие» бағдарламасын бекіту туралы»
Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің
2024 жылғы 30 шілдедегі № 194 бұйрығына өзгерістер енгізу туралы**

Қазақстан Республикасы Президентінің 2025 жылғы 14 наурыздағы Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы Ұлттық құрылтай отырысында берілген тапсырмалар хаттамасының 5-тармағына сәйкес
БҰЙЫРАМЫН:

1. «Біртұтас тәрбие» бағдарламасын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2024 жылғы 30 шілдедегі № 194 бұйрығына мынадай өзгерістер енгізілсін:

бұйрықтың тақырыбы жаңа редакцияда жазылсын:

«Білім беру ұйымдарында «Адал азамат» біртұтас тәрбие бағдарламасын бекіту туралы»;

бұйрықтың 1, 2 және 3-тармақтары жаңа редакцияда жазылсын:

«1. Қоса беріліп отырған:

1) осы бұйрыққа 1-қосымшаға сәйкес Білім беру ұйымдарындағы «Адал азамат» біртұтас тәрбие бағдарламасы;

2) осы бұйрыққа 2-қосымшаға сәйкес «Адал азамат» біртұтас тәрбие бағдарламасын іске асыру жөніндегі жұмыс жоспары бекітілсін.

2. Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрілігінің Тәрбие жұмысы және қосымша білім беру департаменті (Е.Б. Қалмақов):

1) осы бұйрықты облыстардың, Астана, Алматы және Шымкент қалаларының білім басқармаларының, республикалық орта білім беру ұйымдарының назарына жеткізсін;

2) «Адал азамат» біртұтас тәрбие бағдарламасын 2024-2025 оқу жылынан бастап республикалық мектепке дейінгі, орта, техникалық және кәсіптік білім беру ұйымдарына енгізуді бастасын;

3) «Адал азамат» біртұтас тәрбие бағдарламасын республикалық мектепке дейінгі, орта, техникалық және кәсіптік білім беру ұйымдарында іске асыруды қамтамасыз етсін.

3. Облыстардың, Астана, Алматы және Шымкент қалаларының білім басқармаларының басшылары:

1) осы бұйрықты аудандық, қалалық білім бөлімдерінің, меншік нысанына қарамастан, жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарын қоспағанда, ведомстволық бағынысты білім беру ұйымдарының назарына жеткізсін;

2) 2024-2025 оқу жылынан бастап барлық мүдделі мемлекеттік органдардың қатысуымен меншік нысандары мен ведомстволық бағыныстылығына қарамастан білім беру ұйымдарында «Адал азамат» біртұтас тәрбие бағдарламасын енгізсін (келісім бойынша).

3) меншік нысанына қарамастан білім беру ұйымдарында оқу-тәрбие процесін ұйымдастыру арқылы «Адал азамат» біртұтас тәрбие бағдарламасын іске асыруды қамтамасыз етсін.»;

көрсетілген бұйрыққа 1-қосымша осы бұйрыққа қосымшаға сәйкес жаңа редакцияда жазылсын:

көрсетілген бұйрыққа 2-қосымшаның тақырыбы жаңа редакцияда жазылсын:

«Білім беру ұйымдарында «Адал азамат» біртұтас тәрбие бағдарламасын іске асыру жөніндегі жұмыс жоспары».

2. Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрлігінің Тәрбие жұмысы және қосымша білім беру департаменті осы бұйрықты облыстардың, Астана, Алматы және Шымкент қалаларының білім басқармаларының, республикалық орта білім беру ұйымдарының назарына жеткізсін.

3. Облыстардың, Астана, Алматы және Шымкент қалаларының білім басқармаларының басшылары осы бұйрықты аудандық, қалалық білім бөлімдерінің, меншік нысанына қарамастан, жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарын қоспағанда, ведомстволық бағынысты білім беру ұйымдарының назарына жеткізсін.

4. Осы бұйрықтың орындалуын бақылау жетекшілік ететін Қазақстан Республикасының Оқу-ағарту вице-министрі Е.С. Оспанға жүктелсін.

5. Осы бұйрық қол қойылған күнінен бастап күшіне енеді.

**Қазақстан Республикасының
Оқу-ағарту министрі**

Ғ. Бейсембаев

Подписано

26.05.2025 09:50 Бейсембаев Гани
Бектаевич

БҰЙРЫҚ

№ 123 от 26.05.2025

Астана қаласы

ПРИКАЗ

№ № 123 от 26.05.2025

город Астана

**О внесении изменений в приказ Министра просвещения
Республики Казахстан от 30 июля 2024 года № 194
«Об утверждении программы воспитания «Біртұтас тәрбие»
в организациях образования»**

В соответствии с пунктом 5 протокола Президента Республики Казахстан, данных на заседании Национального курултая при Президенте Республики Казахстан от 14 марта 2025 года, **ПРИКАЗЫВАЮ:**

1. Внести в приказ Министра просвещения Республики Казахстан от 30 июля 2024 года № 194 «Об утверждении программы воспитания «Біртұтас тәрбие» следующие изменения:

заголовок приказа изложить в новой редакции:

«Об утверждении единой программы воспитания «Адал азамат» в организациях образования»;

пункты 1, 2 и 3 приказа изложить в новой редакции:

«1. Утвердить прилагаемые:

1) единую программу воспитания «Адал азамат» в организациях образования согласно приложению 1 к настоящему приказу;

2) План работы по реализации единой программы воспитания «Адал азамат» в организациях образования согласно приложению 2 к настоящему приказу.

2. Департаменту воспитательной работы и дополнительного образования Министерства просвещения Республики Казахстан (Калмаков Е.Б.):

1) довести настоящий приказ до сведения управлений образования областей, городов Астаны, Алматы и Шымкент, республиканских организаций среднего образования;

2) приступить с 2024-2025 учебного года к внедрению единой программы воспитания «Адал азамат» в республиканских организациях дошкольного, среднего, технического и профессионального образования;

3) обеспечить реализацию единой программы воспитания «Адал азамат» в республиканских организациях дошкольного, среднего, технического и

профессионального образования.

3. Руководителям управлений образования областей, городов Астаны, Алматы и Шымкент:

1) довести настоящий приказ до сведения районных, городских отделов образования и организаций образования независимо от форм собственности и ведомственной принадлежности, за исключением организаций высшего и послевузовского образования;

2) приступить с 2024-2025 учебного года к внедрению единой программы воспитания «Адал азамат» в организациях образования независимо от форм собственности с участием всех заинтересованных государственных органов (по согласованию);

3) обеспечить реализацию единой программы воспитания «Адал азамат» в организациях образования независимо от форм собственности через организацию учебно-воспитательного процесса.»;

приложение 1 к указанному приказу изложить в новой редакции согласно приложению к настоящему приказу;

заголовок приложения 2 к указанному приказу изложить в новой редакции:

«План работы по реализации единой программы воспитания «Адал азамат» в организациях образования».

2. Департаменту воспитательной работы и дополнительного образования Министерства просвещения Республики Казахстан довести настоящий приказ до сведения управлений образования областей, городов Астаны, Алматы и Шымкент, республиканских организаций среднего образования.

3. Руководителям управлений образования областей, городов Астаны, Алматы и Шымкент довести настоящий приказ до сведения районных, городских отделов образования и организаций образования независимо от форм собственности и ведомственной принадлежности, за исключением организаций высшего и послевузовского образования.

4. Контроль за исполнением настоящего приказа возложить на курирующего вице-министра просвещения Республики Казахстан (Оспан Е.С.)

5. Настоящий приказ вступает в силу со дня его подписания.

**Министр просвещения
Республики Казахстан**

Подписано 26.05.2025 09:50 Бейсембаев Гани Бектаевич

Бейсембаев Г.

№ 123 от 26.05.2025

Қазақстан Республикасы
Оқу-ағарту Министрінің
бұйрығына қосымша
« » 2025 жыл
№

Қазақстан Республикасы
Оқу-ағарту Министрінің
бұйрығына 1-қосымша
«30» шілде 2025 жыл
№ 194

Білім беру ұйымдарындағы «Адал азамат» біртұтас тәрбие бағдарламасы

Кіріспе

- 1 бөлім. Бағдарламаның мақсаты мен міндеттері
- 2 бөлім. Бағдарламаның әдіснамалық негіздері
- 3 бөлім. Бағдарламаның мазмұны
- 4 бөлім. Тәрбие бағдарламасын іске асыру

Кіріспе

Мемлекет Басшысы Қасым-Жомарт Тоқаев Ұлттық құрылтайдың «Әділетті Қазақстан – Адал азамат» атты екінші отырысында сөйлеген сөзінде балалар арасында жалпыадамзаттық және ұлттық құндылықтарды дәріптеудің маңыздылығын атап, білім беру ұйымдарындағы тәрбие ісіне ерекше назар аударуды тапсырды. Осыған орай 2023 жылы «Біртұтас тәрбие» бағдарламасы (бұдан әрі – «Адал азамат» біртұтас тәрбие бағдарламасы, болып аталады) әзірленіп, барлық білім беру ұйымдарына енгізілді.

Қазақстан Республикасының Президенті Қ. Тоқаев 2024 жылы Ұлттық құрылтайдың «Адал адам – Адал еңбек – Адал табыс» атты үшінші отырысында елімізді дамытуға қатысты маңызды бастамалар көтерді. Еліміздің болашақтағы негізгі сұлбасын «Әділетті Қазақстан – Адал азамат – Озық ойлы ұлт» деген ұштаған ұғым арқылы сипаттады. Ұштаған – бір-бірінен бастау алатын және өзара тығыз байланысты ұғымдар, ел ішінде заң мен тәртіпті қатаң сақтауды қамтамасыз

етуді саясатымыздың тұғырлы қағидатына айналдыратын мықты демократиялық институттары мен дамыған құқықтық жүйесі бар әділетті мемлекетті құрудың шарты және еліміздің жаңғыруы мен әрі қарай дамуының стратегиялық бағдарын айқындайды. Бұл баршаға және әрбір адамға бірдей мүмкіндік беретін қоғамды қалыптастыратын адал азаматтар табанды еңбегімен еліміздің дамуына өз үлес қосқанда ғана мүмкін болады.

Озық дамыған мемлекет құру үшін азаматтарымыз жаңаша ойлай білуге және жасампаздыққа ұмтылуы қажет. Осыған орай жастарды тәрбиелеу «Адал азамат» идеясымен үндеседі. Бұл балалар мен жастардың бойында әділдік пен жауапкершілік, еңбекқорлық пен кәсіби біліктілік, жасампаздық пен жаңашылдық құндылықтарын дарыту арқылы адал еңбек пен қоғам игілігін алдыңғы орынға қоятын, адал, әділетті азаматтарды тәрбиелеуге бағыт береді.

Ал, «Әділетті Қазақстан» идеясы әрбір азаматқа өзін-өзі жүзеге асыруға және табысқа жетуге бірдей мүмкіндік беретін қоғам құру мақсатын көздейді. Бұл мақсатқа жету үшін балалар мен жастардың бойында тәуелсіздік пен отаншылдық, бірлік пен ынтымақ, заң мен тәртіп құндылықтарын дамытуды қажет етеді.

«Озық ойлы ұлт» идеясы балалар мен жастардың бойында білімге құштарлық, шығармашылық және инновациялық ойлау, кәсіби даму, бірлік пен ынтымақ құндылықтарын дамыту арқылы өзгерістерге бейімделіп, инновациялық технологияларды ұтымды қолданатын ұлтты қалыптастыруға бағытталады.

Демек, қазіргі әлемнің сын-тегеуріндеріне дайын азаматтардың жаңа буынын тәрбиелеу «Әділетті Қазақстан – Адал азамат – Озық ойлы ұлт» ұштағанымен сабақтасады. Бұл әрбір азамат өзінің маңыздылығын, жауапкершілігін және ортақ іске қосқан үлесін сезінетін әділетті, дамыған және инновациялық қоғам құруға мүмкіндік береді.

Аталған идеялар мен құндылықтар «Адал азамат» біртұтас тәрбие бағдарламасының (бұдан әрі – Бағдарлама) негізіне айналады. Бағдарлама құндылыққа бағдарланған және құзыреттілік тәсілдері негізінде білім алушы тұлғасын қалыптастыруға ықпал ететін негізгі мақсат пен міндеттерді айқындайды.

Мемлекет басшысы Қ. Тоқаев озық дамыған мемлекет құру өскелең ұрпаққа тікелей байланысты екендігіне тоқталып, оларды тәрбиелеуге ерекше назар аудару міндетін қойды. Ұлттың жаңа келбетін қалыптастыратын:

тәуелсіздік және отаншылдық

бірлік және ынтымақ

әділдік және жауапкершілік

заң және тәртіп

еңбекқорлық және кәсіби біліктілік

жасампаздық және жаңашылдық құндылықтарын саралап, бала

тәрбиесіндегі басты бағдар ретінде айқындады.

Ұлт болашағы балалар мен жастардың бойына қандай құндылықтар сіңіретініне байланысты, сол себепті өскелең ұрпақты тәрбиелеу – мемлекеттің маңызды міндеттерінің бірі.

Сондықтан Бағдарлама елімізді жаңартатын «Қағидамыз – әділдік, тірегіміз – жауапкершілік, мақсатымыз – өрлеу» ұстанымына негізделеді.

1 бөлім. Бағдарламаның мақсаты мен міндеттері

Бағдарламаның мақсаты:

қазақстандық мәдениет құндылықтары негізінде азаматтық жауапкершілік пен патриотизм, парасаттылық пен адалдық, ар-ұждан, рухани-адамгершілік қасиеттерін бойына сіңірген, үйлесімді дамыған тұлға қалыптастыру.

Бағдарламаның міндеттері:

Рухани-адамгершілік қасиеттерді тәрбиелеу;

отанға, өз халқына, оның тарихы мен мәдениетіне деген сүйіспеншілікті қалыптастыру;

Қазақстан Республикасының Мемлекеттік рәміздерін құрметтеуге тәрбиелеу;

адалдық, әділдік, мейірімділік, ар-ұят пен қамқорлық, қайырымдылық және басқа да адамдық қасиеттерді дамыту;

табиғатқа және қоршаған ортаға ұқыптылықпен қарауға тәрбиелеу.

Азаматтық жауапкершілік пен патриотизмді дамыту:

елінің жетістіктері үшін мақтаныш сезімін ұялату;

отбасы, қоғам және мемлекет алдындағы өз міндеттеріне саналы көзқарас қалыптастыру;

өз құқығы мен бостандығы, сондай-ақ басқа адамдардың құқықтары мен бостандықтарын қорғауға дайын болуға баулу;

әлеуметтік маңызы бар қызметке белсенді қатысуға тәрбиелеу.

Парасаттылық пен адалдықты қалыптастыру:

басқалармен қарым-қатынаста адал әрі әділ болуға және әдептілік нормаларын ұстануға тәрбиелеу;

өз іс-әрекеттері мен сөздері үшін жауапкершілікті түсінуге тәрбиелеу;

еңбексүйгіштік пен өзін-өзі жетілдіруге деген ұмтылысын қалыптастыру;

біреудің еңбегі мен мүлкін құрметтеуге тәрбиелеу.

Білім алушының жеке басының үйлесімді дамуы үшін жағдай жасау:

әрбір білім алушыны тәрбиелеу мен оқытуда даралау мен саралау тәсілдемелерін қамтамасыз ету;

білім беру ортасында жағымды психологиялық-педагогикалық ахуал қалыптастыру;

ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға қолдау көрсету;
отбасын білім беру ұйымдарындағы тәрбие процесіне тарту.

2 бөлім. Бағдарламаның әдіснамалық негізі

Бағдарламаны іске асыру құндылыққа бағдарланған және құзыреттілік тәсілдемелеріне негізделеді. Олар оқытудың, тәрбиелеудің және дамытудың өзара үйлесімді бірлігін қамтамасыз етіп, білім алушылардың қоғамда табысты өмір сүруі үшін қажетті дағдылар мен құндылықтарды қалыптастыруға ықпал етеді.

Тәрбиедегі құндылыққа бағдарланған тәсілдеме білім алушылардың дүниетанымын, мінез-құлқын және қоршаған әлемге деген көзқарасын анықтайтын құндылықтар жүйесін қалыптастыруға негізделген. Тәуелсіздік және отаншылдық, бірлік және ынтымақ, әділдік және жауапкершілік, заң және тәртіп, еңбекқорлық және кәсіби біліктілік, жасампаздық және жаңашылдық білім алушылардың моральдық таңдауын, мінез-құлқы мен іс-әрекетін айқындайтын түйінді құндылықтар болып табылады. Түйінді құндылықтар Бағдарламаны іске асыру шеңберіндегі тәрбие мазмұнын айқындайды және білім алушыларды оқыту, тәрбиелеу және дамытудың өзара үйлесімді бірлігін қамтамасыз ету үшін білім беру мазмұнына кіріктіріледі. Түйінді құндылықтар пән мазмұнының, сыныпта және сыныптан тыс іс-шаралардың ажырамас бөлігі болуы тиіс.

Білім алушылардың бойында түйінді құндылықтарды қалыптастыру құзыреттілік тәсілдемесі арқылы жүзеге асырылады. Бұл білім алушылардың бойындағы құзыреттер жиынтығын құрайды және білім беру ұйымы түлектерінің моделін айқындайды:

ұлттық мүддені ілгерілету – Отанның дамуына үлес қосуға, өз елінің ұлттық мүддесін қорғауға және дамытуға дайын болуы;

тиімді қарым-қатынас – басқалармен тиімді қарым-қатынас орнату, түсіну, командада жұмыс істеу және қақтығыстарды шешу дағдылары арқылы түрлі әлеуметтік ортада инклюзивтілік пен бірлікке ықпал ету, басқалармен ынтымақтастық орнату;

қоғамға қызмет ету – этикалық, әлеуметтік және мәдени тұрғыдан қолайлы тәжірибелерді қолдана отырып, қоғамның дамуына ерікті үлес қосуға дайын болу;

азаматтық парыз – этикалық мінез-құлық нормаларын, адалдық және заңның үстемдігін сақтау, қоғам талаптарын құрметтеу және ұстану;

инновациялық ойлау – жоғары нәтижелерге қол жеткізуге ұмтылу, кедергілерді еңсеру үшін жаңа дағдыларды игеру және болашақ бастамаларын

табысты іске асыруда өз әлеуетін пайдалану табандылық таныту;

шығармашылық – идеялар мен проблемаларды шешуде стандартты емес тиімді әдістер арқылы контекстке сәйкес генерациялау қабілеті.

Тәрбиеде құндылыққа бағдарланған және құзыреттілік тәсілдемелері бір-бірін толықтырып, өмірлік сын-қатерлерге төтеп бере алатын және табысты әлеуметтенген жан-жақты дамыған тұлғаны қалыптастыруға ықпал етеді.

3 бөлім. Бағдарлама мазмұны

Білім алушылардың бойында құндылықтарды дамыту білім беру ұйымдарының оқу-тәрбие процесі жағдайында жүйелі ұйымдастырылады. Бұл міндетті іске асыру білім беру мазмұны, сынып сағаттары мен сыныптан тыс іс-шаралары арқылы жүзеге асырылады.

Ай сайын өткізілетін тұрақты іс-шаралар білім алушылардың біртұтас тұлғасын қалыптастыруға бағытталуы тиіс:

Қыркүйек – еңбекқорлық және кәсіби біліктілік айы;

Қазан айы – тәуелсіздік және отаншылдық айы;

Қараша айы – әділдік және жауапкершілік айы;

Желтоқсан – бірлік және ынтымақ айы;

Қаңтар – заң және тәртіп айы;

Ақпан – жасампаздық және жаңашылдық айы;

Наурыз – тәуелсіздік және отаншылдық айы;

Сәуір – еңбекқорлық және кәсіби біліктілік айы;

Мамыр – бірлік және ынтымақ айы.

Құндылықтарды қалыптастырудағы жүйелі және кешенді жұмыс оқу-тәрбие процесінде күн сайын және апта сайын іске асырылатын іс-шараларды қамтиды:

күнделікті:

«Ұлттық ойын – ұлт қазынасы» – үзіліс кезінде білім алушылардың бос уақытын ойын түрінде ұйымдастыру – асық, тоғызқұмалақ, бес тас және т.б.

«Өнегелі 15 минут» – ата-аналардың баласымен мінез-құлық және адамгершілік туралы күнделікті 15 минут жеке әңгімелесуі.

«Үнемді тұтыну» – жадынамалар, нұсқаулықтар мен парақшалар арқылы суды, тамақты, энергияны және табиғи ресурстарды үнемді тұтынуды және іс-әрекет барысында табиғи ресурстарға (су, энергия және т.б.) ұқыпты қарауды қалыптастыру.

«Күй күмбірі» – қоңыраудың орнына күйді пайдалану, сондай-ақ үлкен үзіліс кезінде арнайы күй тыңдату.

апта сайын:

«Менің Қазақстаным» – оқу аптасының басында бірінші сабақта білім алушылар Қазақстан Республикасының Әнұранын орындайды.

Аптаның дәйексөздері – бүкіл ұйымның сабақта және сабақтан тыс іс-әрекетінің лейтмотиві ретінде қызмет ететін мақал-мәтелдер, нақыл сөздер, халық даналығы, ұлы тұлғалардың ұлағатты сөздері. Аптаның дәйексөздері ақпараттық стендтерде, Led-экрандарда, тақталарда және т.б. орналастырылады.

«Қауіпсіздік сабағы» – жол қозғалысы ережелерін, өмір қауіпсіздігі негіздерін зерделеу, білім алушылардың жеке қауіпсіздігін, қауіпсіз мінез-құлқын және т.б. сақтауы туралы сынып сағаты шеңберінде 10 минут ақпарат беру, әңгіме өткізу.

Апта сайын сынып сағаттарын өткізу шеңберінде білім алушылардың қауіпсіз мінез-құлық мәдениетін және салауатты өмір салтын қалыптастыру бойынша жүйелі жұмыс іске асырылады. Сынып сағаттарының мазмұнына келесі алдын алу шаралары біріктіріледі:

Цифрлық әлемде қауіпсіз қадам;

Буллингтен қорған!

Ойынға салауатты көзқарас;

Өмірге салауатты қадам;

Қоғамдық мүлікті қорға!

Қауіпсіз қоғам.

«Цифрлық әлемде қауіпсіз қадам» алдын алу шарасы сынып сағаттарында ақпараттық қауіпсіздік, кибермәдениет, кибергигиена, медиа сауаттылықты дамыту тиісті мүдделі мемлекеттік орган мамандарымен бірлесіп пікірталастар, кездесулер өткізу ұсынылады.

Сынып сағаттарында «Буллингтен қорған!» алдын алу шарасын ұйымдастыру ұсынылады. Бұл білім алушылардың басқалармен қарым-қатынас жасау, өз эмоцияларын басқару және қақтығыстық жағдайларды шешу дағдыларын дамытуға бағытталған тренингтер мен кейс-сессияларын мүдделі мемлекеттік органдармен бірлесіп өткізу ұсынылады.

«Ойынға салауатты көзқарас» – лудоманияның алдын-алуға бағытталады. Лудомания туралы бейнероликтер қарауға, ойынға құмарлық, онлайн ойындарға ақша тігу т.б. зияны туралы топтық талқылаулар ұйымдастыруға және салауатты әдеттерді, баламалы қызығушылықтар мен хоббиді дамытуға бағытталған сынып сағаттарын, мектепшілік шеберлік сыныптарын өткізуді қамтиды.

«Өмірге салауатты қадам» алдын-алу іс-шаралары шеңберінде синтетикалық есірткінің (Интернет-ресурстар арқылы) таралуының алдын алу және жасөспірімдер арасында салауатты өмір салтын қалыптастыру бойынша сынып сағаттарында олардың зияны мен денсаулыққа теріс әсері туралы деректі фильмдер көру, сыныптарда есірткіге қарсы плакаттар, бейнероликтер және т.б.

әзірлеу, дұрыс тамақтану және салауатты өмір салты мәселелерін талқылау бойынша іс-шаралар өткізу ұсынылады.

«Қоғамдық мүлікті қорға!» сынып сағаттарында вандализмге қарсы плакаттар, граффити немесе иллюстрациялар әзірлеу және/немесе қоғамдық мүлікті қиратудың, мәдени ескерткіштерді қиратудың зияны туралы топтық талқылауларды мүдделі мемлекеттік органдармен бірлесіп өткізуді қамтиды.

«Қауіпсіз қоғам» Қылмыстық кодекстің зорлық-зомбылыққа, есірткі заттарын таратуға және т.б. құқықбұзушылық актілеріне байланысты негізгі нормаларды түсіндіру және адам бас бостандығынан айыру, заң бұзушылық жағдайлары, оның ішінде кәмелетке толмағандар арасындағы қылмыстық істер туралы бейнероликтер қарау мүдделі мемлекеттік орган мамандарымен бірлескен шаралар өткізуді қамтиды.

Қауіпсіз мінез-құлық және салауатты өмір салты мәдениетін қалыптастыру, буллинг, лудомания, вандализм, нашақорлықтың алдын алу жөніндегі іс-шараларды Бағдарлама шеңберінде сынып сағаттарын ұйымдастыру жоспарына сәйкес жүргізу ұсынылады (Бұйрыққа 2-қосымша).

Білім алушылардың негізгі құзыреттіліктерін дамыту мақсатында сыныптан тыс жұмыстар шеңберінде келесі әлеуметтік жобалар ұсынылады:

«Қамқор» әлеуметтік жобасын жүзеге асыру арқылы түйінді құндылықтарды дамыту қарастырылады. Жоба шеңберінде білім алушыларды «Қоғамға қызмет ету» волонтерлікке ата-аналар қауымдастығы және жергілікті атқарушы органдармен бірлесіп қарттарға көмек көрсету, жануарларға қамқорлық жасау, табиғат элементтерінен қайта өңделген материалдарды пайдалана отырып құстарға ұя жасау т.б. ұсынылады.

Сонымен қатар жобаны іске асыру «Жер сағаты» экологиялық акциясын, «Түлектердің ағаш егуі» эчочелленджін, «Табиғатқа қамқорлық жасаймыз» акциясын өткізуді қамтиды. «Жер сағаты» экологиялық акциясы климаттың өзгеруі мен ресурстарды үнемдеудің жаһандық мәселелеріне назар аударуға бағытталған бастама болып табылады. Акцияның негізгі элементі – жарық пен электр құрылғыларын бір сағатқа өшіру, бұл энергияны ұқыпты пайдалануға үндейді. Білім беру ұйымдары жыл бойы табиғи ресурстарды қорғаудың маңыздылығын көрсететін постер, жадынама әзірлеуге болады.

«Түлектердің ағаш егуі» эчочелленджі – бұл бүкіл республика бойынша мектеп түлектері арасында (9-шы және 11-сыныптар) мектеп аулаларында немесе көше бойында бір мезгілде ағаш отырғызуға үндейді. «Табиғатқа қамқорлық жасаймыз» – бұл мектеп жанындағы аумақты жинау немесе қоғамдық орындарды (саябақтар, скверлер) тазалау акциясы.

«Еңбегі адал – жас өрен» – білім алушылардың түрлі мамандыққа деген қызығушылығын дамыту және еңбексүйгіштікке баулу арқылы еңбекқорлық және

кәсіби біліктілік құндылығын қалыптастыруды көздейді. Жоба «Күзгі асар» жәрмеңкесін, «Мамандықтар әлемі» іс-шараларын, «Мамандықтар марафоны» байқауын, мектептің әлеуметтік желілеріне жазбалар жариялау арқылы жүзеге асырылады. «Күзгі асар» жәрмеңкесінде білім алушылар күзгі егіннің табиғи материалдары мен табиғаттың орман өнімдерін пайдалана отырып, ата-аналарымен бірлесіп жасаған қолөнерлерін ұсынады. «Мамандық әлемі» шарасын өткізу мамандықтармен танысу үшін түрлі кәсіпорындарға немесе мекемелерге бару жоспарын әзірлеп, өңірдегі мамандықтармен танысады. «Мамандықтар марафоны» байқауы білім алушылардың шеберлігін көрсету арқылы (мысалы, ағаштан бұйым жасау) әртүрлі мамандықтарға бейімділігін және білім беру ұйымдарындағы жас шеберлерді, таланттарды анықтауға бағытталады (WorldSkills халықаралық байқауына дайындық). Конкурс сарапшыларына түрлі саладағы мамандықтардың үздік мамандарын тартуға болады. Мектептің әлеуметтік желілерінде білім алушылардың әртүрлі мамандық өкілдерімен сұхбат жүргізіп, оны мектептің әлеуметтік желілерінде жариялайды, үздік жазба иелерін анықталады.

«Шабыт» – білім алушылардың шығармашылығын дамыту арқылы түйінді құндылықтарды насихаттауға бағытталған жоба. Жобаны жүзеге асыру барысында «Даналық ұстаздан» челленджін, «Ұлттық мәдениет» көрмесін, «Жас сарбаз» әскери-патриоттық әндер фестивалін, «Ананың аялы алақаны» челленджін, «Әншуақ» фестивалін, «Домбыра күні» көрме және концерт, мектеп театры жұмысын ұйымдастырылады.

«Даналық ұстаздан» – мұғалімдер күні қарсаңында алғашқы мұғалімдеріне, сүйікті педагогтерге және құрметті тәлімгерлерге арналған челленджі өткізіледі. Қатысушылар бейне хабарлама, мақалалар, өлеңдер, әндер, суреттер және басқа да шығармашылық формалар арқылы алғыстарын білдіре алады.

«Ұлттық мәдениет» көрмесі білім алушылардың ұлттық атрибуттарды (ағаштан, металдан, матадан, киізден және басқа материалдардан жасалған бұйымдар) пайдалана отырып орындалған шығармашылық жұмыстарын ұсынады. Мұғалімдерге, білім алушыларға және ата-аналарға аптасына бір рет мектепке ұлттық киіммен келуге немесе ұлттық мәдениетті дәріптеу үшін ұлттық атрибуттарды қолдануға болады.

«Жас Сарбаз» әскери-патриоттық әндер фестивалі саптық әндер конкурсын, әскери-патриоттық фестиваль, спорттық-далалық ойындарды өткізуді қамтиды. Білім беру ұйымдарына «Жас сарбаз» фестивалін өткізу кезінде қазақстандық авторлардың әндерін және Ұлттық әскери форманы пайдалану ұсынылады.

«Ананның аялы алақаны» челленджінде білім алушылар бейнероликтер, мерекелік ашықхаттар және бейне құттықтаулар арқылы аналарына, әжелеріне және барлық аналарға алғыстарын білдіре алады.

«Әншуақ» фестивалі #Әншуақ хэштегімен «TikTok» әлеуметтік желісінде өз әнін жанды дауыста орындаудың бейнежазбасын жариялау арқылы білім алушыларды балалар әні фестиваліне қатысуға тарту.

«Домбыра күні» – білім алушылардың, талантты музыканттар мен орындаушылардың қатысуымен түрлі ұлттық аспаптар көрмесімен сүйемелденетін концерт ұйымдастыру.

Мектеп театрының жұмысын ұйымдастыруда әдеби шығармалар, тарихи оқиғалар мен атаулы күндер, сонымен қатар жағымсыз әдеттердің алдын алу (лудомания, нашақорлық, кибергигиена т.б.) бойынша сыныптар арасында байқаулар мен театрландырылған қойылымдар фестивалін өткізу ұсынылады.

«Ұшқыр ой алаңы» – пікірталастар мен зияткерлік ойындар өткізу арқылы тақырыпты зерделеу және сөйлеу дағдыларын қалыптастыру негізінде түйінді құндылықтарды дамыту көзделеді. Білім беру ұйымдарына құндылықтарға, тарихи оқиғаларға, атаулы күндерге, адам құқығы мен заңдарды зерттеуге, жағымсыз әдеттердің алдын алуға (лудомания, нашақорлық, кибергигиена, зорлық-зомбылық, буллинг және т.б.) байланысты тақырыптық пікірталастар өткізу ұсынылады. Пікірталасқа ата-аналарды, танымал тұлғаларды, қоғам қайраткерлерін тартуға болады.

Зияткерлік ойындарды тек мектеп пәндеріне ғана емес, сонымен қатар танымал тұлғаларға, атаулы күндерге, әлемдік және спорттық оқиғаларға байланысты зияткерлік ойындарды ұйымдастыруға және өткізуге ата-аналарды, танымал тұлғаларды, қоғам қайраткерлерін және т.б. тарту ұсынылады.

«Smart bala» жобасы – инновациялық жобалар байқауы арқылы құндылықты дамытуды көздейді. Жоба шеңберінде «Startup» және «Өнертапқышқа алғашқы қадам» конкурстары өткізіледі. «Startup» байқауы кәсіпкерлік және инновация саласында білім алушылардың қызығушылығын оятуға және дағдыларын дамытуға бағытталған. Білім беру ұйымдарына TEDx форматында таныстырылымдар, инновациялық идеялардың тұсаукесерлерін өткізу ұсынылады.

«Өнертапқыштыққа алғашқы қадам» байқауында мектептің мүмкіндіктеріне қарай, жасанды интеллектті пайдалану арқылы командалық инновациялық жұмыстар байқауын өткізуге болады. Конкурсты ұйымдастыру барысында инновациялық объектілерге бару немесе аталған объектілер туралы материалдарды (EXPO, IT университеті, ғарыш айлағы және басқалар) онлайн-қарау ұсынылады.

«Балалар кітапханасы» – оқу мен білімге деген қызығушылықты қалыптастыру. Жоба әдеби кеш, кітаптар жәрмеңкесі, кітап кейіпкерлерінің байқауы, «Кітаптар айналымы» акциясы, «Шын жүректен кітап сыйла!» челленджінен тұрады.

Білім беру ұйымдарына әдеби кеш, кітап жәрмеңкесі, кітап кейіпкерлерінің байқауын өткізу кезінде балалар мен жастар арасында танымал заманауи авторлардың кітаптарын талқылауды ұйымдастыруға болады.

«Кітаптар айналымы» акциясы шеңберінде кітапханада, мектеп буккросингінде білім алушыға қажетті кітапты алып оқуы үшін үйден өзінің бір кітабын әкеліп ауыстырып алу мүмкіндігі болатын кітаптар сөресін құру ұсынылады.

«Шын жүректен кітап сыйла!» челленджі «Досыңа кітап сыйла» челленджін ұйымдастыруды, жазбалары мен тілектері бар кітаптарға сыйлық мұқабаларын жасауды және т.б. қамтиды.

Әлеуметтік жобаларды іске асыру Бағдарлама шеңберінде тәрбие жұмысының жоспарына сәйкес өткізіледі (бұйрыққа 2-қосымша). Білім беру ұйымдары іс-шараларды өткізу уақытын, қатысушылардың санын, өтетін орнын дербес айқындайды. Әрбір іс-шараның мазмұнын әзірлеу кезінде білім алушылардың жас ерекшеліктері мен қажеттіліктерін ескеру қажет.

4 бөлім. Бағдарламаны іске асыру

4.1 Бағдарламаны іске асыру тетіктері

Білім беру ұйымы деңгейінде:

білім беру процесінің барлық қатысушыларының өзара іс-қимылы арқылы құндылыққа бағдарланған тәрбиені жоспарлаудың тұтас тәсілін енгізу;

сынып / кураторлық сағаттарды оқу-тәрбие процесінің толыққанды және ажырамас құрамдас бөлігі ретінде анықтау;

бағдарлама құндылықтарына сәйкес жалпы іс-шаралардың мазмұнын байыту (мемлекеттік және ұлттық мерекелерге байланысты іс-шаралар; атаулы күндер мен маңызды оқиғаларға арналған іс-шаралар; оқу жылының басталуы мен аяқталуына арналған салтанатты іс-шаралар; олимпиадалардағы, спорттық және шығармашылық конкурстар мен жарыстардағы жетістіктері үшін білім алушылар мен педагогтерді марапаттау рәсімдері);

отбасымен ынтымақтастықты нығайту;

күтілетін нәтижелерге сәйкес тәрбие жұмысына мектепшілік бақылауды жүйелі түрде жүргізу.

Педагогтер деңгейінде

Бағдарлама құндылықтарын оқу-тәрбие процесіне интеграциялаудың тиімді тәсілдерін талқыланатын педагогикалық орта құру;

Бағдарлама құндылықтарының сабақ мазмұнына үйлесімді интеграциялануын қамтамасыз ету (пәнаралық сабақтастық, оқу мақсатына сай

мәтіндерді, тапсырмаларды құндылықтарға сәйкес таңдау);

жобалық жұмысты оқу-тәрбие процесіне біріктіру;

сабақтан тыс қызмет түрлерін кеңейту (акциялар, қайырымдылық және волонтерлік іс-шаралар, мәдени іс-шаралар, туристік сапарлар мен мұражайларға бару, шақырылған стейкхолдерлермен кездесулер және т. б.);

Отбасымен ынтымақтастық деңгейінде

ата-аналармен ынтымақтастықты нығайту және бірлескен іс-шараларды ұйымдастыруға тарту (құндылықтарды бірлесіп талқылау, балалардың дамуы мен әл-ауқаты үшін бірлескен шешімдер қабылдау); білім алушының даму динамикасын қадағалау және сапалы кері байланыс беру үшін жаңа форматтағы ата-аналар жиналыстарын (білім алушылармен бірлесіп жеке және топтық консультациялар, педагогикалық консилиумдар, тренингтер, семинарлар, ашық есік күндері, ата-аналар конференциялары, педагогикалық қонақ бөлмелері) өткізу;

ата-аналардың педагогикалық мәдениетін тәрбиелеудің өзекті тақырыптары бойынша бірлескен іс-шараларды, ата-аналардың дәрістерін ұйымдастыру және жасөспірім білім алушылармен өзара іс-қимыл жасау арқылы арттыру.

4.2 Бағдарламаны іске асыру үшін қолайлы білім беру ортасын құру:

білім беру ұйымында қауіпсіз, жайлы физикалық оқу ортасын қамтамасыз ету;

Бағдарламаның түйінді құндылықтарын ескеріп, білім беру процесінің барлық қатысушылары үшін этикалық нормаларды белгілеу;

барлық білім алушылардың әлеуетін дамытуға ықпал ететін инклюзивті орта құру;

педагогтер, білім алушылар мен ата-аналар немесе заңды өкілдер арасында өзара сыйластық және тілектестік қарым-қатынас орнату;

ата-аналармен ынтымақтастықты нығайту арқылы білім алушыларға жайлы жағдай жасау.

Бағдарламаның түйінді құндылықтарына сәйкес пәндік-кеңістікте шығармашылық пен жасампаздық ортасын қалыптастыру;

білім алушылардың бірлескен шығармашылық әрекетке дайындығын ескере отырып, олардың белсенді қатысуы үшін педагогикалық әдістерді тиімді қолдану;

білім алушылардың өз идеяларын, пікірлерін, тұжырымдарын білдіруге мүмкіндік жасау;

ата-аналармен ашық және жағымды қарым-қатынасты дамыту;

білім алушылардың білім беру мүмкіндіктерін кеңейту үшін стейкхолдерлермен ынтымақтастықты орнату және әрбір білім алушының тұлғалық дамуына, табыстылығына қолдау көрсету;

білім алушылардың әлеуметтік дамуына және олардың қоғам өміріне

қатысуына бағытталған жобалар мен іс-шаралар жүйесін құру.

4.3 Бағдарламаны іске асыру алгоритмі

Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту Министрлігінің бағдарламасын таныстыру үшін Астана, Алматы, Шымкент қалаларының және облыстардың білім басқармалары жергілікті атқарушы орган басшыларының қатысуымен жиналыстар өткізеді;

Астана, Алматы, Шымкент қалаларының және облыстардың білім басқармалары Бағдарламаны түсіндіру мақсатында білім басқармаларының тәрбие жұмысына жауапты мамандардан, өңірлердің оқу-әдістемелік орталықтарының әдіскерлерінен тұратын жұмыс тобын құрады. Жұмыс тобының мүшелері тәрбие жұмысына жетекшілік ететін қалалық, аудандық білім бөлімдерінің әдіскерлеріне семинарлар өткізеді;

Жұмыс тобы облыстың, Астана, Алматы, Шымкент қалаларының ерекшеліктеріне қарай, Бағдарламаның іске асыру жоспарын әзірлейді;

Тәрбие жұмысына жетекшілік ететін қалалық (аудандық) білім бөлімдерінің әдіскерлері мектепке дейінгі ұйымдардың әдіскерлері, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдары директорының тәрбие жұмысы жөніндегі орынбасарлары арасында ақпараттық-түсіндіру жұмыстарын жүргізеді;

Білім берудің барлық деңгейлеріндегі ұйымдар Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту Министрлігінің «Адал азамат» біртұтас тәрбие бағдарламасын ұйымның педагогикалық кеңесінде талдайды, соның негізінде білім беру ұйымының жаңа оқу жылына арналған оқу-тәрбие жұмысының жоспарын әзірлейді және бекітеді;

Білім басқармасының «Адал азамат» біртұтас тәрбие бағдарламасының іске асырылуына тоқсан сайын мониторинг жүргізеді.

4.4 Бағдарламаның күтілетін нәтижелері

Бағдарламаны дәйекті және кешенді іске асыру нәтижесінде білім берудің барлық деңгейіндегі ұйым түлектерінің бойында құндылықтар мен негізгі құзыреттері қалыптастыру және дамыту күтіледі:

Құндылық: тәуелсіздік және отаншылдық

Құзыреттілік: ұлттық мүддені дамыту

Мектепке дейінгі ұйым түлегі:

Отан, ел, туған өлке туралы қарапайым түсініктері;

Қазақстанның мемлекеттік рәміздері туралы білімдері;

мемлекеттік тілді үйренуге ұмтылу;

ұлттық мерекелер, ойындар, дәстүрлер туралы білімдері;

туған өлкенің табиғатына қамқорлықпен қарау бойынша біліктері мен дағдылары бар.

Бастауыш мектеп түлегі:

мемлекеттік тілді білу және құрметтеу;
 мемлекеттік рәміздерге құрмет көрсету және өз еліне сүйіспеншілік таныту;
 дәстүрлерді сақтау және құрметтеу;
 отбасының құндылығын түсіну;
 тарихи және мәдени мұраны зерттеуге қызығушылық таныту;
 қоршаған ортаға қамқорлық жасау.

Негізгі орта мектеп түлегі:

Қазақстанның тарихын, мәдениеті мен дәстүрлерін, оның тәуелсіздігін және оны сақтаудың маңыздылығын түсіну;

Қазақстанның тарихы мен мәдениетіне құрмет көрсету;

Қазақстанның мемлекеттік рәміздеріне, ұлттық мерекелерге құрмет көрсету;
 азаматтық және ұлттық бірегейлікті түсіну;

мемлекеттік тілді меңгеру;

Қазақстанның мәдени мұрасын сақтау және оны әрі қарай дәріптеу бойынша волонтерлік қызмет пен жобаларға қатысу;

әр түрлі ұлт өкілдерімен сыйластық қарым-қатынас;

Қазақстан азаматының міндеттерін орындауға, өз елінің мүдделері мен құндылықтарын қорғауға дайын болу.

Жалпы орта мектеп түлегі:

халықпен/ мемлекетпен бірлікті және өз мемлекетінің дамуы үшін жеке жауапкершілікті түсіну;

ұлттық және мәдени бірегейлікті түсіну;

мемлекеттің тарихи және мәдени мұрасын, дәстүрлерін, мерекелерін құндылық ретінде бағалау;

мемлекеттік тілді жетік меңгеруге және оны белсенді қолдануға ұмтылу;

отандық және әлемдік мәдениетті танудың құралы ретінде оқуға деген тұрақты қызығушылық;

Отанын қорғауға дайын болу, халық пен мемлекеттің егемендігі мен қадір-қасиетін дәлелді түрде қорғай білу.

Техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымының түлегі:

жағдаятты өз бетінше талдау, таңдау жасау және шешім қабылдау;

өз елінің тарихы, мәдениеті, дәстүрлері мен жетістіктері туралы кеңейтілген білімінің болуы;

халықпен/ мемлекетпен бірлікті және өз мемлекетінің дамуы үшін жеке жауапкершілікті түсіну;

елдегі және әлемдегі оқиғаларды объективті бағалау үшін ақпаратты сыни тұрғыдан талдай білу;

ұлттық бірегейлікті нығайтуға ықпал ететін мемлекеттік тілді еркін меңгеру;
еңбек нарығындағы жоғары кәсіби дағдылар мен бәсекеге қабілеттілік;
Қазақстанның тәуелсіздігін халықаралық аренада аргументті қорғауға дайын болу.

Құндылық: бірлік және ынтымақ

Құзыреттілік: тиімді коммуникация

Мектепке дейінгі ұйым түлегі:

отбасындағы, балабақшадағы, қоғамдық орындардағы қарапайым мінез-құлық нормаларын білу;

басқа балалармен сөйлесуге және олармен ортақ тіл табысуға дайын екендігін таныту;

ойы мен сезімдерін білдіре алу;

Бастауыш мектеп түлегі:

командада жұмыс істеу, бір-бірін тыңдау және ортақ мақсатқа жетуде бірлесіп әрекет ету;

өз ісіне мұқият болу және басқаларға көмек көрсету;

басқаларға құрмет көрсету және олардың ерекшелігіне төзімді болу;

бірлескен жетістіктерге ұмтылу және ұжымдық күш жігерді ынталандыру;

тапсырмаларды орындауда және мәселелерді шешуде бір-біріне көмектесу.

Негізгі орта мектеп түлегі:

қоғамдағы әлеуметтік нормаларды, ережелерді білу және түсіну;

сенімді қарым-қатынас орнату және сыныпта жағымды ахуалды сақтай білу;

тек өзі үшін ғана емес, жалпы ұжым үшін де жауапты болуға дайын болу;

бірлескен іс-әрекет пен өзара іс-әрекет кезінде басқалардың пікірлері мен сезімдерін құрметтей білу;

басқалармен жағымды қарым-қатынас орната білу және қоғамдық өмірге үлес қосу.

Жалпы орта мектеп түлегі:

әлеуметтік, іскерлік және ресми контексте жалпы және ұлттық этикет нормаларын қолдану;

ортақ мақсатқа жету үшін басқалармен бірлесіп әрекет ету және өзіне жүктелген міндеттерді жауапкершілікпен орындау;

басқа адамның сезімін және эмоционалды жай-күйін түсіну;

қоғамның игілігіне, қоршаған ортаны қорғауға және адамдардың өмір сүру сапасын жақсартуға бағытталған іс-әрекеттер мен шешімдерде қоғам алдындағы міндеттерді жүзеге асыру және орындау;

мектептегі және мектептен тыс іс-шаралар мен волонтерлік қызметте басқаларға көмектесуге және қоғамдық пайдалы істерге қатысуға дайын болу.

Техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымының

түлегі:

басқа адамдармен қарым-қатынас кезінде өз мінез-құлқын сыни тұрғыдан бағалау және түзету;

өзара сыйластық пен ынтымақтастықты көрсете отырып, өз көзқарастарын білдіру;

ортақ мақсаттарға қол жеткізуге ықпал ете отырып, командада тиімді жұмыс істеу;

басқа (соның ішінде қарама-қарсы) идеялар мен пікірлерді қабылдау; қоғамдағы бірлік пен келісімді сақтаудың маңыздылығын түсіне отырып, жанжалды жағдайларды шешуде келісімге келу.

Құндылық: әділдік және жауапкершілік

Құзыреттілік: қоғамға қызмет

Мектепке дейінгі ұйым түлегі:

жауапкершіліктің қарапайым дағдыларын меңгеру; уәделерді орындай білу.

Бастауыш мектеп түлегі:

шындықты айту;

достыққа адал болу;

жақсылық пен жамандықты, әділдік және әділетсіздікті ажырата білу;

өз міндеттеріне жауапкершілікпен қарау;

заттар мен мүлікті ұқыпты ұстау.

Негізгі орта мектеп түлегі:

өз әрекетін жоспарлау және ұйымдастыру;

әдеп нормасына сәйкес өзінің және басқалардың іс әрекеттерін талдау;

оқу тапсырмасын орындауда табандылық таныту;

берілген ортақ іс үшін ұжым алдындағы жауапкершілікті түсіну;

басқаға көмектесуге, мейірімділік танытуға дайын болу;

Жалпы орта мектеп түлегі:

нәсіліне, жынысына, жасына, дініне және басқа да ерекшеліктеріне байланысты кемсітусіз барлық адамдар үшін тең құқықтар мен мүмкіндіктерді қамтамасыз ету қағидаттарын басшылыққа ала білу;

әр адамның еңбегін мен қадір-қасиетін әділ бағалау, оның жеке басына құрмет көрсету және қарым-қатынаста сыпайылық таныту қағидаттарын басшылыққа ала білу;

қаржылық, материалдық және уақыт ресурстарын ұтымды және ұқыпты қолдану;

белгіленген стандарттардың, нормалар мен ережелердің сақталуын қамтамасыз ету және оған сәйкес әрекет ету;

тапсырманы жоспарланған мерзімге сәйкес уақытылы және сапалы орындау.

Техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйым түлегі:

белгілі бір процестің барлық қатысушыларының құқықтары мен міндеттерінің тендігін ескере отырып, өзінің және басқалардың әрекеттерін бағалау;

ортақ нәтижеге жетуде әрбір тапсырманың маңыздылығын түсіну, өзіне жүктелген міндеттерді сапалы және мерзімінде орындау;

белгіленген стандарттарға, нормалар мен ережелерге сәйкес жұмыс істей білу, олардың орындалуын қамтамасыз ету;

өз жұмысының нәтижелері үшін жауап беруге, сын пікірді қабылдауға және түзетуге дайын болу;

тапсырмаларды жоспарға сәйкес сапалы және уақытылы орындау.

Құндылық: заң және тәртіп

Құзыреттілік: азаматтық борыш және парасаттылық

Мектепке дейінгі ұйымның түлегі:

жалпы қабылданған мінез-құлық нормалары мен ережелері жөнінде қарапайым түсініктердің болуы;

үлкендерді құрметтей білу;

үйде, балабақшада, қоғамдық орындарда дұрыс мінез-құлықтың қарапайым дағдыларын қалыптастыру.

Бастауыш мектеп түлегі:

өз құқықтары мен міндеттерінің білу, әдеп нормаларын ұстану, сыныптағы және мектептегі мінез-құлық ережелерін сақтау;

қауіпсіздік ережелерін, оның ішінде жол қозғалысы ережелерін білу және сақтау;

педагогтерге немесе ата-аналарға проблеманың алдын алу және шешу үшін шаралар қабылдауда көрген немесе білетін қауіптер туралы хабарлау;

кемсітушілік пен қудалаудың кез-келген түрінен аулақ бола отырып, педагогтердің, сыныптастарының құқықтары мен қадір-қасиетін құрметтеу.

Негізгі орта мектеп түлегі:

құқықтық жүйе мен адам құқығы негіздерін білу;

тәртіп пен әділдік, нормалар мен ережелерді сақтау қажеттілігін түсіну;

қоғамды қорғау мен қауіпсіздікті қамтамасыз етудегі заң мен тәртіптің маңыздылығын білу.

Жалпы орта мектеп түлегі:

өз ойларын, эмоцияларын және мінез-құлқын бақылау, қоғамдық игілік мүддесі үшін күнделікті жағдайларда белгіленген ережелер мен рәсімдерді, үйлесімді әлеуметтік қатынастарды сақтау;

моральдық принциптер мен нормаларды және оқу-танымдық іс-әрекеттегі

адал мінез-құлықты ұстану;

тұрақты даму принциптерін өмір салтына айналдыру, баламалы энергия көздерін пайдалану, табиғи ресурстарды үнемді тұтыну;

Техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымының түлегі:

заң мен құқықтық актілерді дұрыс түсіндіру және білу;

алынған құқықтық білімді нақты өмірде, нақты практикалық жағдаяттарды шешуде дербес қолдана алу;

қоғамдағы тәртіп пен қауіпсіздікті сақтау үшін құқықтық нормалар мен ережелерге сәйкес әрекет ету;

жағдайларды заңдылық пен этика тұрғысынан бағалау және негізделген шешімдер қабылдай алу қабілетінің болуы.

Құндылық: еңбекқорлық және кәсіби біліктілік

Құзыреттілік: инновациялық ойлау

Мектепке дейінгі ұйымның түлегі:

үйде, топта қарапайым тапсырмаларды орындай білу;

үй жануарларына, бөлме өсімдіктеріне күтім жасау дағдыларының болуы;

жеке гигиенаны өз бетінше сақтау, ұқыпты киіну және өз заттарын күту, өз бетінше тамақтану және тазалықты сақтай білу;

жеке қауіпсіздік ережелерін сақтау.

Бастауыш мектеп түлегі:

мамандықтың ерекшеліктерін білу және адамдардың еңбегін құрметтеу;

өз-өзіне қызмет ету және өзін-өзі ұйымдастыру дағдыларын қолдану;

отбасында және оқуда қажетті жұмыстарды жүйелі түрде тәртіпті және сапалы орындау;

нәтижеге жету мақсатын белгілеу және оны іске асыруды жоспарлау, ұйымдастыру және оған қол жеткізуге ұмтылу;

өз білімі мен дағдыларын дамыту үшін тыңғылықты жұмыс істеу.

Негізгі орта мектеп түлегі:

өзінің және басқалардың еңбегінің нәтижелерін бағалау;

түрлі мамандықтар мен олардың қызмет ерекшеліктерін зерттеуге қызығушылық таныту;

өз уақытын тиімді жоспарлай білу және кез келген қызметтің нәтижелеріне қол жеткізу үшін күш салу;

еңбек қоғамдық және табысты болудың негізі екенін түсіну;

жеке мүдделерді, қажеттіліктерді ескере отырып, білім мен өмірлік жоспарлардың жеке траекториясын саналы түрде таңдауға және құруға дайын болу.

Жалпы орта мектеп түлегі:

тапсырмаларды тиімді орындау үшін қажетті академиялық және техникалық, заманауи технологиялар мен әдістер туралы білімінің болуы;
өзін-өзі ұйымдастыру, міндеттерге басымдық беру, жұмыс уақытын жоспарлау;

нәтижелерге қол жеткізу және жақсарту үшін күш салуға дайын болу;
еңбек әдебі мен сапа стандарттарын түсіну;
дамуға және оқуға үнемі ұмтылу.

Техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымының түлегі:

елдің, қоғамның дамуы үшін өзінің және басқалардың еңбегінің нәтижелері мен үлесін бағалау;

қазіргі қоғамдағы еңбектің әлеуметтік-экономикалық және саяси маңыздылығын түсіну;

отбасында, мектепте, туған өлкеде әлеуметтік маңызды әрекеттерге қатысу;
еңбек әрекетінің ерекшелігін түсіну, еңбек қатынастарын реттеу, өзін-өзі тәрбиелеу және кәсіби өзін-өзі дамытудың маңызын түсіну;

жеке өмірлік жоспарларды, қажеттіліктерді ескере отырып, одан әрі білім алуға және кәсіби қызмет нұсқаларын саналы түрде таңдауға дайын болу.

Құндылық: жасампаздық және жаңашылдық

Құзыреттілік: шығармашылық

Мектепке дейінгі ұйымның түлегі:

шығармашылық қиял мен елестетуге негізделген өнертабысқа қызығушылық таныту;

сурет салу, мүсіндеу, құрастыру дағдыларының болуы;

жаңа нәрсе жасау үшін қалыптасқан біліктер мен дағдыларды қолдана білу.

Бастауыш мектеп түлегі:

қоршаған әлемді зерттеу, сұрақтар қою, эксперименттер жүргізу және алынған мәліметтер негізінде қорытынды жасай алу;

жаңа идеяларды қалыптастыру, мәселелердің стандартты емес шешімдерін көру және оларды іс жүзінде қолдана алу;

инновациялық идеяларды жүзеге асыруға ықпал ететін компьютермен жұмыс істеу негіздерін және басқа да технологиялық дағдыларды меңгеру;

жаңа тәсілдер мен технологияларды қолдануды талап ететін балалар жобаларына қатысуға дайын болу;

өз әрекеттерінің қоршаған әлем үшін маңыздылығы мен салдарын түсіну.

Негізгі орта мектеп түлегі:

тапсырмаларға шығармашылықпен қарай білу, өз шешімдері мен идеяларын ұсына білу;

өз бетінше әрекет ету және жобаларды іске асыру;

бақылау, өлшеу, эксперименттер мен тәжірибелер жүргізу;
 модельдеу, таным объектілерінің құрылымын анықтау, бір бүтіннің әртүрлі бөліктері арасындағы қатынастарды іздеу және бөлу, процестерді кезеңдерге бөлу, себеп-салдарлық байланыстарды анықтай алу;

оқу есептерін шешудің оңтайлы тәсілдерін таба білу, ол үшін жаңаларын қолдану және бұрыннан таныс алгоритмдерді біріктіру, оларды стандартты емес есептерді шешуге қолдана алу;

әр түрлі таным құралдарын қолдану дағдылары, әлем туралы білім жинақтау (тілдік, оқырмандық мәдениет, ақпараттық, цифрлық ортадағы қызмет).

Жалпы орта мектеп түлегі:

зерттеу жүргізу және ғылыми тәсілді қолдану қабілеті;

ақпаратты талдау және бағалау;

жаңа идеяларды ұсыну;

заманауи цифрлық құралдар мен технологияларды меңгеру;

мақсаттарға жету үшін бастаманы ұсыну, жаңа мүмкіндіктер іздеу және идеяларды іске асыру барысында ресурстарды тиімді пайдалану.

Техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымының түлегі:

әлемнің қазіргі ғылыми бейнесі, ғылым мен техниканың жетістіктері туралы білу;

ғылымның қоғам өміріндегі маңызы туралы түсінігін сауатты, дәлелді жеткізе білу;

себеп-салдарлық және құрылымдық-функционалдық талдау элементтерін қолдана білу, неғұрлым күрделі нақты байланыстар мен олардың тәуелділіктерін зерттей алу;

сыни ойлау, сенімді ғылыми ақпаратты анықтау және ғылымға қарсы идеяларды сыни талдай алу дағдыларының болуы;

фактілерді байқау, жинақтау және жүйелеу, жаратылыстану және гуманитарлық салаларында, зерттеу қызметінде тәжірибені түсіну.

Күтілетін нәтижелер оқу-тәрбие процесін іске асырудың тиімділігін мониторингтеу және бағалау үшін негіз болып табылады.

Подписано

26.05.2025 09:50 Бейсембаев Гани Бектаевич

Министерство просвещения Республики Казахстан - Апетова С.К.

№ 123 от 26.05.2025

Приложение к приказу
Министра просвещения
Республики Казахстан
от « » 2025 года
№

Приложение 1 к приказу
Министра просвещения
Республики Казахстан
от «30» июля 2024 года
№ 194

Единая программа воспитания «Адал азамат» в организациях образования

Введение

Раздел 1. Цель и задачи Программы

Раздел 2. Методологические основы Программы

Раздел 3. Содержание Программы

Раздел 4. Реализация Программы воспитания

Введение

В своем выступлении на втором заседании Национального курултая «Әділетті Қазақстан – Адал азамат» Глава государства Касым-Жомарт Токаев отметил, что новое качество нации формируется только через развитие образования, науки, культуры и в связи с этим необходимо уделить особое внимание воспитанию подрастающего поколения, культивировать в детях общечеловеческие и национальные ценности. Для реализации поставленной задачи в 2023 году разработана и внедрена во всех организациях образования Программа воспитания «Біртұтас тәрбие» (ныне именуемая – Единая программа воспитания «Адал азамат»).

На третьем заседании Национального курултая «Адал адам – Адал еңбек – Адал табыс» Президент Республики Казахстан К. Токаев обозначил инициативы модернизации государства. Обозначены единое видение развития государства и консолидация усилий общества на его достижение, вместе с этим, образ будущего нашей страны отражается в триаде: «Справедливый Казахстан – Ответственный гражданин – Прогрессивная нация». Данные составляющие триады тесно

взаимосвязаны и взаимообусловлены, выражают стратегический курс модернизации и дальнейшего развития страны, который направлен на формирование справедливого государства с сильными демократическими институтами и развитой правовой системой, обеспечивающей торжество закона и порядка – фундаментального принципа нашей политики. Это возможно в условиях общества равных возможностей для всех и каждого, в котором ответственные граждане усердным трудом вносят свой весомый вклад в развитие нашей страны.

Для построения прогрессивного государства необходимо, чтобы наши граждане воплощали в себе стремление к созиданию и инновационное мышление. В связи с этим идеалом воспитания молодежи становится «Адал азамат». Это способствует воспитанию честных и справедливых граждан, которые ставят на первое место добросовестный труд и общественное благо. Это возможно через развитие ценностей, таких как ответственность и честность, трудолюбие и профессионализм, созидание и новаторство.

Таким образом, идея «Справедливый Казахстан» направлена на создание справедливого общества, в котором каждый гражданин имеет равные возможности для самореализации и успеха. Для реализации этой цели необходимо развивать у детей и молодежи такие ценности, как независимость и патриотизм, единство и солидарность, а также уважение к закону и порядку.

Идея «Прогрессивная нация» ориентирована на формирование нации, способной адаптироваться к изменениям и использовать инновационные технологии для достижения успеха через развитие у детей и молодежи таких ценностей, как креативность и инновационное мышление, профессиональное развитие и образование, сотрудничество.

Идея триады «Справедливый Казахстан - Ответственный гражданин - Прогрессивная нация», призвана воспитать новое поколение граждан, готовых к вызовам современного мира. Эти идеалы позволят создать справедливое, процветающее и инновационное общество, в котором каждый гражданин будет чувствовать свою значимость, ответственность и вклад в общее дело.

Данные идеи и ценности становятся основой единой программы воспитания «Адал азамат» (далее – Программа) и определяют основные цель и задачи, способствующие формированию личности обучающегося на основе ценностно-ориентированного и компетентностного подходов.

Прогрессивное развитие страны зависит от подрастающего поколения, Глава государства К.Токаев в своем выступлении особое внимание уделил их воспитанию, а также определил ключевые ценности, определяющие образ нации:

- независимость и патриотизм;
- единство и солидарность;
- справедливость и ответственность;
- закон и порядок;

трудолюбие и профессионализм;
созидание и новаторство.

Воспитание подрастающего поколения – это одна из важнейших задач государства, поскольку от того, какие ценности будут заложены в детей и молодежь, зависит будущее нашей нации.

Поэтому ценности воспитания Программы основаны на установке модернизации страны «Справедливость – как принцип, ответственность – как основа, прогресс – как цель».

Раздел 1. Цель и задачи Программы

Цель Программы:

формирование гармонично развитой личности обучающегося на основе ценностей казахстанской культуры, через развитие духовно-нравственных качеств, гражданской ответственности и патриотизма, добропорядочности и добросовестности.

Задачи Программы:

Воспитание духовно-нравственных качеств:

формирование любви к Родине, своему народу, его истории и культуре;
воспитание уважения к государственным символам Республики Казахстан;
развитие честности, справедливости, доброты, заботы, милосердия и других нравственных качеств;

формирование бережного отношения к природе и окружающей среде.

Развитие гражданской ответственности и патриотизма:

воспитание чувства гордости за свою страну и ее достижения;
формирование сознательного отношения к своим обязанностям перед семьей, обществом и государством;

развитие готовности защищать свои права и свободы, а также права и свободы других людей;

активное участие в социально значимой деятельности.

Формирование добропорядочности и добросовестности:

воспитание честности и справедливости в поведении и отношениях с окружающими;

развитие ответственности за свои поступки и слова;

формирование трудолюбия и стремления к самосовершенствованию;

воспитание уважения к чужому труду и собственности.

Создание условий для гармоничного развития личности обучающегося:

обеспечение индивидуального подхода к воспитанию и обучению каждого обучающегося;

создание благоприятного психолого-педагогического климата в образовательной среде;
поддержка детей с особыми образовательными потребностями;
вовлечение семьи в воспитательный процесс.

Раздел 2. Методологические основы Программы

Реализация Программы основана на ценностно-ориентированном и компетентностном подходах. Они нацелены на интеграцию обучения, воспитания и развития, способствуя формированию у обучающихся навыков и ценностей, необходимых для успешной жизни в современном обществе.

Ценностно-ориентированный подход к воспитанию основан на формировании у обучающихся системы ценностей, которые определяют их мировоззрение, поведение и отношение к окружающему миру. Ключевыми ценностями, определяющими моральный выбор, поведение и деятельность обучающихся являются независимость и патриотизм, единство и солидарность, справедливость и ответственность, закон и порядок, трудолюбие и профессионализм, созидание и новаторство. Ключевые ценности отражают содержание воспитания в рамках реализации Программы и должны быть интегрированы в содержание образования для обеспечения единства обучения, воспитания и развития обучающихся.

В рамках реализации компетентностного подхода на основе воспитания ключевых ценностей у обучающихся должны развиваться ключевые компетенции, которые в совокупности определяют модель выпускника:

продвижение национальных интересов, а это означает готовность внести свой вклад в развитие своей родины, защищать и продвигать национальные интересы своей страны;

эффективные коммуникации, а именно готовность эффективно сотрудничать с другими, способствуя инклюзивности и единству в различных социальных средах посредством общения, сочувствия, командной работы и навыков разрешения конфликтов;

служение обществу – готовность внести добровольный вклад в развитие общества, используя этические, социально и культурно приемлемые практики;

гражданский долг, это, в первую очередь, уважение и следование нормам общества, демонстрируя этическое поведение, честность и приверженность поддержанию верховенства закона;

инновационное мышление – стремление к достижению высоких результатов и готовность проявлять усердие в преодолении препятствий, освоении новых

навыков и полной реализации своего потенциала, тем самым подготавливая их к успеху в будущих начинаниях;

креативность, то есть способность генерировать оригинальные, полезные и соответствующие контексту идеи и нетрадиционные эффективные способы решения проблем.

Ценностно-ориентированный и компетентностный подходы к воспитанию взаимодополняют друг друга, способствуя формированию всесторонне развитой личности, готовой к жизненным вызовам и успешной социализации.

Раздел 3. Содержание Программы

Развитие ценностей обучающихся системно реализуется в условиях учебно-воспитательного процесса организаций образования. Реализация этой задачи возможна через содержание образования, организацию и проведение классных и внеклассных мероприятий.

Регулярные мероприятия, проводимые ежемесячно, должны быть направлены на формирование целостной личности обучающихся:

Сентябрь – месяц трудолюбия и профессионализма;

Октябрь – месяц независимости и патриотизма;

Ноябрь – месяц справедливости и ответственности;

Декабрь – месяц единства и солидарности;

Январь – месяц закона и порядка;

Февраль – месяц созидания и новаторства;

Март – месяц независимости и патриотизма;

Апрель – месяц трудолюбия и профессионализма;

Май – месяц единства и солидарности.

Системная и комплексная работа по формированию ценностей у обучающихся включает в себя мероприятия, реализуемые ежедневно и еженедельно в учебно-воспитательном процессе:

ежедневно:

«Ұлттық ойын – ұлт қазынасы» – организация свободного времени обучающихся в течение перемен в виде игры – асық, тоғызқұмалақ, бес тас и др.

«Өнегелі 15 минут» – проведение родителями в течение 15 минут ежедневной индивидуальной беседы со своим ребенком на одну из актуальных нравственных тем.

«Үнемді тұтыну» – формирование бережного отношения к природным ресурсам (вода, энергия) путем каждодневных действий по потреблению воды, пищи, энергии и природных ресурсов через памятки, инструкции и флаеры.

«Күй күмбірі» – использование кюев вместо звонков, а также звучание кюев во время больших перемен.

еженедельно:

«Менің Қазақстаным»: в начале учебной недели на первом уроке обучающиеся исполняют Гимн Республики Казахстан.

Цитаты недели – пословицы, поговорки, народные мудрости, изречения выдающихся личностей, содержание которых служит лейтмотивом учебной и внеучебной деятельности всей организации. Цитаты недели размещаются на информационных стендах, Led-экранах, классных досках.

«Қауіпсіздік сабағы» – 10 минут в рамках классного часа о соблюдении обучающимися личной безопасности, безопасного поведения, включая изучение правил дорожного движения, основ безопасности жизнедеятельности.

Еженедельно, в рамках проведения классных часов реализуется системная работа по формированию культуры безопасного поведения и здорового образа жизни обучающихся. В содержание классных часов интегрируются следующие профилактические мероприятия:

Цифрлық әлемде қауіпсіз қадам;

Буллингтен қорған!

Ойынға салауатты көзқарас;

Өмірге салауатты қадам;

Қоғамдық мүлікті қорға!

Қауіпсіз қоғам.

В рамках «Цифрлық әлемде қауіпсіз қадам» на классных часах рекомендуется проведение дискуссий, встреч со специалистами по информационной безопасности, киберкультуре, кибергигиене, медиапотреблении.

С целью профилактики буллинга в ходе классных часов проведение тренингов, кейс-сессий «Буллингтен қорған!» по коммуникативным навыкам, управлению эмоциями и разрешению конфликтов, решение кейсов, связанных с жизненными ситуациями.

Профилактика лудомании «Ойынға салауатты көзқарас» включает в себя просмотр видео о лудомании, организацию групповых обсуждений на классных часах, проведение внутришкольных мастер-классов по развитию здоровых привычек, развитию альтернативных интересов и хобби.

В рамках разъяснительных мероприятий «Өмірге салауатты қадам» по профилактике распространения синтетических наркотиков (через Интернет-ресурсы) и формирования здорового образа жизни среди подростков на классных часах рекомендуется организовать просмотр документальных фильмов о их вреде и негативном влиянии на здоровье, провести в классах мероприятия по созданию антинаркотических плакатов, видеороликов, обсуждение вопросов здорового питания и здорового образа жизни.

Профилактика вандализма «Қоғамдық мүлікті қорға!» включает в себя организацию на классных часах групповых обсуждений, создание плакатов,

граффити или иллюстраций против вандализма, проведение внутришкольных бесед о вреде разрушений памятников культуры.

«Қауіпсіз қоғам» включает в себя проведение на классных часах встреч с представителями органов внутренних дел, прокуратуры для разъяснения основных норм Уголовного кодекса, связанных с насилием, распространением наркотических средств, просмотр видео о ситуациях нарушения закона, в результате которых человек был лишен свободы, в том числе несовершеннолетние.

Мероприятия по формированию культуры безопасного поведения и здорового образа жизни, профилактике буллинга, лудомании, вандализма, наркомании рекомендуется проводить согласно плану воспитательной работы для организации образования в рамках программы (приложение 2 к Приказу).

С целью развития ключевых компетенций обучающихся в рамках внеклассной работы рекомендуется реализовать следующие социальные проекты:

«Қамқор» – развитие ценностей через реализацию социального проекта. В рамках проекта организациям образования рекомендуется вовлечь обучающихся в волонтерскую деятельность «Қоғамға қызмет ету» по организации помощи старшему поколению, приютам животных, созданию кормушек и скворечников соединяя элементы природы с переработанными материалами. В волонтерскую деятельность рекомендуется привлечение родительской общественности и взаимодействие с МИО.

Реализация проекта также включает в себя проведение экологической акции «Час Земли», эочелленджа «Түлектердің ағаш егуі», акции «Табиғатқа қамқорлық жасаймыз». Экологическая акция «Час Земли» представляет собой инициативу, направленную на привлечение внимания к глобальным проблемам изменения климата и экономии ресурсов. Центральным элементом акции является выключение света и электроприборов на один час, что символизирует приверженность к бережному использованию энергии. Организациям образования рекомендуется в течение года проводить мероприятия с выпуском одного постера от каждого класса, подчеркивающие важность охраны природных ресурсов.

Эочеллендж «Түлектердің ағаш егуі» — это организация челленджа среди выпускников школ по всей Республике (9-е и 11-е классы), заключающаяся в одновременной посадке деревьев во дворах школ или вдоль улиц. Акция «Табиғатқа қамқорлық жасаймыз» — это акция по уборке пришкольной территории или уход за местами общественного пользования (парки, скверы).

«Еңбегі адал - жас өрен» – продвижение ценности через развитие у обучающихся интереса к разным профессиям и продвижения идеи трудолюбия. Проект реализуется через проведение ярмарки «Күзгі асар», мероприятий «Мамандықтар әлемі», конкурса «Марафон профессий», публикаций в социальных сетях школы. При проведении ярмарки «Күзгі асар» рекомендуется

предложить обучающимся презентовать свои поделки, сделанные совместно с родителями, используя природные материалы осеннего урожая и лесные дары природы. Проведение «Мамандықтар әлемі» включает в себя составления плана по посещению разных предприятий или учреждений для ознакомления с профессиями. Конкурс «Марафон профессий» направлен на определение лучшего специалиста в различных профессиях (подготовка к Международному конкурсу WorldSkills) через демонстрацию своего навыка (например, изготовление изделия из дерева). Рекомендуются привлекать в эксперты конкурса лучших специалистов из разных областей профессий. Публикация в социальных сетях школы включает в себя подготовку обучающимися интервью с представителями разных профессий и размещением его в социальных сетях школы.

«Шабыт» – продвижение ценностей через развитие творческого потенциала. Реализация проекта включает в себя проведение челленджа «Даналық ұстаздан», выставки «Ұлттық мәдениет», фестиваля военно-патриотических песен «Жас Сарбаз», челленджа «Ананың аялы алақаны», фестиваля «Әншуақ», концерта и выставки «Домбыра күні», организации работы школьного театра.

Челлендж «Даналық ұстаздан» проводится в канун Дня учителя и посвящен первым учителям, любимым педагогам и уважаемым наставникам. Участники могут выразить свою благодарность через видеообращение, статьи, стихотворения, песни, рисунки и другие творческие формы.

Выставка «Ұлттық мәдениет» представляет творческие работы обучающихся, выполненные с использованием национальных атрибутов (изделия из дерева, металла, ткани, войлока и других материалов). Педагогам, обучающимся и родителям рекомендуется один раз в неделю приходить в школу в национальной одежде и/или использовать национальные атрибуты для популяризации национальной культуры.

Фестиваль военно-патриотических песен «Жас Сарбаз» включает в себя проведение конкурса строевых песен, военно-патриотического фестиваля, спортивно-полевых игр. Организациям образования при проведении фестиваля «Жас сарбаз» рекомендуется использовать песни казахстанских авторов и национальную военную форму.

При проведении челленджа «Ананың аялы алақаны» обучающиеся могут выразить благодарность своим мамам, бабушкам и женщинам через видеоролики, праздничные открытки и видеопоздравления.

Фестиваль «Әншуақ» проводится через привлечение обучающихся к участию в фестивале детской песни через публикацию видеозаписи живого исполнения своей песни в социальной сети «TikTok» (ТикТок) с хэштегом #Әншуақ.

«Домбыра күні» — это организация концерта с участием обучающихся, талантливых музыкантов и исполнителей, сопровождающегося выставкой различных видов национальных инструментов.

Организация работы школьного театра включает в себя не только театральные постановки, но и рекомендуется проведение конкурсов и фестивалей театрализованных постановок между классами по изученным литературным произведениям, историческим событиям и знаменательным датам, по профилактике вредных привычек (лудомания, наркомания, кибергигиена другие) и др. Организациям образования рекомендуется вовлекать родителей в работу по подготовке и проведению театральных постановок.

«Үшкыр ой алаңы» – продвижение ценностей через изучение тематики и развитие речевых навыков через проведение дебатов и интеллектуальных игр. Организациям образования рекомендуется проведение школьных дебатов на темы, связанные с ценностями, историческими событиями, знаменательными датами, изучением законов и прав, профилактикой вредных привычек (лудомания, наркомания, кибергигиена, насилие, буллинг и тп.), жизненными ситуациями. При проведении дебатов рекомендуется привлечение родителей, интересных личностей, общественных деятелей.

Проведение интеллектуальных игр рекомендуется посвятить не только школьным предметам, но и известным личностям, знаменательным датам, мировым и спортивным событиям. К организации и проведению интеллектуальных игр рекомендуется привлечение родителей, интересных личностей, общественных деятелей.

«Smart bala» (Смарт бала) – продвижение ценностей через конкурс инновационных проектов. Проект реализуется через проведение конкурсов «Startup» и «Өнертапқыштыққа алғашқы қадам».

Конкурс «Startup» (Стартап) направлен на стимулирование интереса и развитие навыков, обучающихся в области предпринимательства и инноваций. Организациям образования рекомендуется проведение хакатонов, челленджей, презентаций инновационных идей в формате TEDx.

Конкурс «Өнертапқыштыққа алғашқы қадам» – это конкурс командных инновационных работ с использованием искусственного интеллекта с учетом возможностей школы. В рамках подготовки и проведения конкурса рекомендуется посещение инновационных объектов/ онлайн-просмотр материала об этих объектах (EXPO (ЭКСПО), IT (АйТи) университет, космодром и другие).

«Балалар кітапханасы» – формирование интереса к чтению и образованию. Проект включает в себя проведение литературного вечера / книжной ярмарки / конкурс книжных персонажей, акции «Кітаптар айналымы», челленджа «Шын жүректен кітап сыйла!»

Организациям образования при проведении литературного вечера / книжной ярмарки / конкурса книжных персонажей рекомендуется организовать обсуждение книг современных авторов популярных среди детей и молодежи.

При проведении акции «Кітаптар айналымы», в рамках школьного буккроссинга, в библиотеках организаций образования рекомендуется создать книжную полку, где обучающиеся смогут выбрать необходимую им книгу в обмен на свою.

Челлендж «Шын жүректен кітап сыйла!» включает в себя организацию челленджа «Подари книгу другу», изготовление подарочных обложек для книжек с записками и пожеланиями.

Мероприятия в рамках реализации социальных проектов проводятся согласно плану работы по реализации программы в организациях образования (приложение 2 к Приказу). Организации образования самостоятельно определяют время, количество участников, место проведения мероприятий. При разработке содержания каждого мероприятия необходимо учитывать возрастные особенности и потребности обучающихся.

Раздел 4. Реализация Программы

4.1 Механизмы реализации программы

На уровне организации образования

внедрить целостный подход к планированию ценностно-ориентированного и компетентностного подходов к воспитанию через взаимодействие всех участников образовательного процесса;

определить классные/кураторские часы полноценным и неотъемлемым компонентом учебно-воспитательного процесса;

обогащать содержание общих мероприятий в соответствии с ценностями Программы (мероприятия, связанные с государственными и национальными праздниками; мероприятия, посвященные памятным датам и значимым событиям в стране; торжественные мероприятия, посвященные началу и окончанию учебного года; церемонии награждения обучающихся и педагогов за достижения в олимпиадах, спортивных и творческих конкурсах и соревнованиях);

расширить формы сотрудничества с семьей и обществом;

регулярно проводить внутришкольный контроль воспитательной работы в соответствии с обозначенными ожидаемыми результатами Программы.

На уровне педагогов:

создать культуру непрерывного развития и сотрудничества, в которых обсуждаются наиболее эффективные способы интеграции ценностей Программы в учебно-воспитательный процесс;

обеспечить гармоничную интеграцию ценностей Программы в содержание уроков (посредством обеспечения меж и внутрипредметных связей, подбора соответствующих текстов, заданий и задач);

интегрировать проектную работу в учебно-воспитательный процесс;

расширить формы внеучебной деятельности (акции, благотворительные и волонтерские мероприятия, культурные мероприятия, туристические выезды и посещения музеев, встречи с приглашенными стейкхолдерами и др.);

На уровне сотрудничества с семьей:

укреплять сотрудничество с родителями и привлекать к организации и проведению совместных мероприятий (совместное обсуждение ценностей, принятие совместных решений для развития и благополучия детей);

проводить родительские собрания в новом формате (индивидуальные и групповые консультации совместно с обучающимися, педагогические консилиумы, тренинги, семинары, дни открытых дверей, родительские конференции, педагогические гостиные) для отслеживания динамики развития обучающегося и предоставления качественной обратной связи;

повысить педагогическую культуру родителей через организацию совместных мероприятий, родительских лекториев по актуальным темам воспитания и взаимодействию с обучающимися-подростками.

4.2 Создание благоприятной образовательной среды для реализации Программы:

обеспечение безопасной, комфортной физической среды организации образования;

установление этических норм для всех участников образовательного процесса, поддерживающих основные ценности программы;

создание инклюзивной среды, способствующей развитию личностного потенциала всех обучающихся.

установление значимых и уважительных отношений между педагогами, обучающимися и родителями / или законными представителями, стейкхолдерами;

создание условий для благополучия обучающихся через укрепление сотрудничества с родителями.

обогащение пространственно-предметной среды возможностями для творчества и созидания, согласно ценностям программы;

применение разнообразных педагогических методов для активного вовлечения обучающихся с учетом их готовности к взаимодействию, сотворчеству;

создание возможности для выражения идей, мнений, умозаключений;
развитие открытого и позитивного общения с родителями;

установление и поддержание сотрудничества со стейкхолдерами для расширения образовательных возможностей обучающихся и поддержке в заботе о благополучии и успешности каждого обучающегося в становлении зрелой личности, полноценной самореализации;

организация школьных проектов и системы мероприятий, направленных на социальное развитие обучающихся и их участие в жизни сообщества.

4.3 Алгоритм реализации Программы

Управления образования областей, городов Астана, Алматы, Шымкент с участием руководителей местных исполнительных органов проводят совещания для презентации Программы Министерства просвещения Республики Казахстан;

Управления образования областей, городов Астана, Алматы, Шымкент создают рабочую группу по разъяснению Программы, в которую входят специалисты управлений образования, ответственные за воспитательную работу, методисты учебно-методических центров регионов. Члены рабочей группы, проводят семинары для методистов городских, районных отделов образования, курирующих воспитательную работу;

Рабочая группа разрабатывает план реализации Программы с учетом специфики областей, городов Астана, Алматы, Шымкента;

Методисты городских (районных) отделов образования, курирующие воспитательную работу, проводят информационно-разъяснительную работу среди методистов дошкольных организаций, заместителей директора по воспитательной работе организаций начального, основного среднего, общего среднего, технического и профессионального, послесреднего образования;

Организации всех уровней образования рассматривают на педагогическом совете реализацию единой программы воспитания «Адал азамат» Министерства просвещения Республики Казахстан, на основе которой разрабатывают и утверждают план учебно-воспитательной работы организации образования на новый учебный год;

Управления образования проводят ежеквартальный мониторинг реализации единой программы воспитания «Адал азамат».

4.4 Ожидаемые результаты Программы

В результате последовательной и комплексной реализации Программы ожидается формирование и развитие ценностей и ключевых компетенций выпускников организаций всех уровней образования:

Ценность: независимость и патриотизм

Компетенция: продвижение национальных интересов

Выпускник дошкольной организации:

иметь элементарные представления о родине, стране, родном крае;

иметь знания о государственной символике Казахстана;
 стремиться к изучению государственного языка;
 иметь знания о национальных праздниках, играх, традициях;
 владеть умениями и навыками по бережному отношению к природе родного края.

Выпускник начальной школы:

знать и уважать государственный язык;
 проявлять уважение к государственным символам и любовь к своей стране;
 соблюдать и уважать традиции;
 понимать ценность семьи;
 проявлять интерес к изучению исторического и культурного наследия;
 проявлять заботу об окружающей среде.

Выпускник основной средней школы:

знание и понимание истории, культуры и традиций Казахстана, ее независимости и важности ее сохранения;
 проявлять уважение к истории и культуре Казахстана;
 проявлять уважение к государственным символам Казахстана, национальным праздникам;
 знание и понимание гражданской и национальной идентичности;
 владение государственным языком и поддержка полиязычия;
 участие в волонтерской деятельности и проектах по сохранению и популяризации культурного наследия Казахстана;
 уважительное взаимодействие с представителями различных национальностей;
 готовность выполнять обязанности гражданина Казахстана, защищать интересы и ценности своей страны.

Выпускник средней школы:

осознание единства с народом/ государством и личной ответственности за развитие своего государства;
 осознание национальной и культурной идентичности;
 деятельное ценностное отношение к историческому и культурному наследию, традициям, праздникам народа и государства;
 стремление к совершенству владения государственным языком;
 устойчивый интерес к чтению как средству познания отечественной и мировой культуры;
 готовность к защите своей родины, способность аргументированно отстаивать суверенитет и достоинство народа и государства.

Выпускник технического и профессионального, послесреднего образования:

способность самостоятельно анализировать ситуации, делать выбор и принимать решения;

расширенные знания об истории, культуре, традициях и достижениях своей страны;

осознание единства с народом/ государством и личной ответственности за развитие своего государства;

умение критически анализировать информацию для объективной оценки событий в стране и мире;

свободное владение государственным языком, что способствует укреплению национальной идентичности;

высокие профессиональные навыки и конкурентоспособность на рынке труда;

готовность к защите суверенитета и независимости Казахстана, в том числе на международной арене.

Ценность: единство и солидарность

Компетенция: эффективная коммуникация

Выпускник дошкольной организации:

знать элементарные нормы поведения в семье, детском саду, общественных местах;

проявлять готовность к общению с другими детьми и находить общий язык с ними;

стремиться к овладению государственным языком;

умение выражать мысли и чувства.

Выпускник начальной школы:

работать в команде, слушать друг друга и достигать общей цели;

быть внимательным и предлагать помощь другим;

проявлять уважение и быть терпимым к другим;

стремиться к совместным достижениям и поощрять коллективные усилия;

помогать друг другу в выполнении задач и решении проблем.

Выпускник основной средней школы:

понимать социальные нормы, этические правила общества;

строить доверительные отношения и поддерживать положительный климат в классе;

готовность нести ответственность не только за себя, но и за команду в целом;

уважать мнения и чувства других при совместной деятельности и взаимодействии;

строить позитивные отношения с окружающими и вносить вклад в общественную жизнь;

Выпускник средней школы:

применять нормы общего и национального этикета в социальных, деловых и официальных контекстах;

совместная деятельность с другими для эффективного выполнения задач и достижения общей цели;

понимать и разделять чувства, переживания и эмоциональное состояние другого человека;

осознавать и выполнять обязанности перед обществом, проявляющееся в действиях и решениях, направленных на благо общества, защиту окружающей среды и улучшение качества жизни людей;

готовность помогать другим и участвовать в общественно полезных делах через школьные и внешкольные мероприятия, включая волонтерскую деятельность.

Выпускник технического и профессионального, послесреднего образования:

критически оценивать и корректировать собственное поведение при общении с другими людьми;

выражать собственные взгляды, проявляя взаимоуважение и солидарность;

эффективно работать в команде, способствуя достижению общих целей;

воспринимать другие (в том числе и противоположные) идеи и мнения;

находить компромиссы при решении конфликтных ситуаций, осознавая важность сохранения единства и согласия в обществе.

Ценность: справедливость и ответственность

Компетенция: служение обществу

Выпускник дошкольной организации:

владеть элементарными навыками ответственности;

уметь выполнять обещания.

Выпускник начальной школы:

говорить правду;

быть верным дружбе;

различать добро и зло, справедливые и несправедливые действия;

ответственно выполнять свои обязанности;

бережно обращаться с вещами и имуществом.

Выпускник основной средней школы:

планировать и организовать свою деятельность.

анализировать свои и чужие поступки с позиции их соответствия нравственным нормам;

настойчивость, усердие в выполнении учебного задания;

осознать ответственность перед коллективом класса за порученное общее дело.

готовность прийти на помощь другому, проявить справедливость, доброту и отзывчивость;

Выпускник средней школы:

умение руководствоваться принципом обеспечения равных прав и возможностей для всех людей без какой-либо дискриминации на основе расы, пола, возраста, вероисповедания и других характеристик;

умение руководствоваться принципом справедливого, беспристрастного и честного обращения с каждым человеком, основанного на их заслугах и достоинствах;

рациональное и бережное использование финансовых, материальных и временных ресурсов;

способность работать в соответствии с установленными стандартами, нормами и правилами, обеспечивая их соблюдение;

способность планировать и выполнять задачи в установленные сроки, демонстрируя надежность и дисциплину.

Выпускник технического и профессионального, послесреднего образования:

оценить действия свои и других, учитывая равенство прав и обязанностей всех участников процесса;

выполнять свои обязательства качественно и в срок, осознавая важность каждого задания в общем результате;

способность работать в соответствии с установленными стандартами, нормами и правилами, обеспечивая их соблюдение;

готовность принять и исправить ошибки, если они были сделаны, и нести ответственность за результаты своей работы;

способность планировать и выполнять задачи в установленные сроки, демонстрируя надежность и дисциплину.

Ценность: закон и порядок

Компетенция: гражданский долг и добропорядочность

Выпускник дошкольной организации:

иметь элементарные представления об общепринятых нормах и правилах поведения;

уметь уважать старших;

формировать элементарные навыки правильного поведения дома, в детском саду, общественных местах.

Выпускник начальной школы:

знать свои права и обязанности, соблюдать этические нормы, правила поведения в классе и школе;

знать и соблюдать правила безопасности, в том числе правила дорожного движения;

сообщать педагогам или родителям об опасностях, которые они видят или о которых знают, чтобы принять меры по предотвращению и решению проблемы;

уважать права и достоинство своих педагогов, одноклассников, избегая

любых форм дискриминации и преследования.

Выпускник основной средней школы:

знать основы правовой системы и прав человека;
осознавать необходимость соблюдения норм и правил для поддержания порядка и справедливости;
понимание значимости закона и порядка в обеспечении защиты и безопасности общества.

Выпускник средней школы:

способность контролировать свои мысли, эмоции и поведение, а также соблюдать установленные правила и процедуры в повседневных ситуациях в интересах общественного блага и поддержание гармоничных социальных отношений;

следование моральным принципам и нормам, честное поведение в учебно-познавательной деятельности;

способность интегрировать принципы устойчивого развития в свой образ жизни, экономное потребление, использование альтернативных источников энергии.

Выпускник технического и профессионального, послесреднего образования:

правильно трактовать и понимать законы и правовые акты;
самостоятельно применять полученные правовые знания в реальной жизни, в решении конкретных практических ситуаций;

действовать в соответствии с правовыми нормами и правилами, чтобы поддерживать порядок и безопасность в обществе;

способность оценивать ситуации с точки зрения законности и этики и принимать обоснованные решения.

Ценность: трудолюбие и профессионализм

Компетенция: инновационное мышление

Выпускник дошкольной организации:

уметь выполнять несложные поручения по дому, в группе;
иметь навыки ухода за домашними животными, комнатными растениями;

самостоятельно поддерживать личную гигиену, аккуратно одеваться и ухаживать за своими вещами, самостоятельно принимать пищу и убирать за собой;
соблюдать правила личной безопасности.

Выпускник начальной школы:

знать и уважать особенности каждой профессии, труда других людей;
применять навыки самообслуживания и самоорганизации;
систематично выполнять необходимые работы в семье и в учебе дисциплинированно и качественно;

устанавливать цели и стремиться к их достижению усердной работой на основе навыков планирования, организации и анализа результатов;
усердно работать над развитием своих знаний и навыков.

Выпускник основной средней школы:

ценить труд, результаты своего и чужого труда;
интерес к изучению различных профессий и особенностей их труда;
умение эффективно планировать свое время и вкладывать усилия для достижения и улучшения результатов любой деятельности;
понимание того, что труд – основа общественного и личного благополучия;
готовность к осознанному выбору и построению индивидуальной траектории образования и жизненных планов с учётом личных интересов, потребностей.

Выпускник средней школы:

академические и технические знания, знания о современных технологиях и методах, необходимые для эффективного выполнения задач;
навыки самоорганизации, приоритизации задач, планирования рабочего времени;
готовность вкладывать усилия для достижения и улучшения результатов;
понимание принципов трудовой этики и стандартов качества;
постоянное стремление к развитию и обучению.

Выпускник технического и профессионального, послесреднего образования:

ценить труд, результаты своего и чужого труда, способность оценить вклад трудовых результатов для развития страны, общества;
осознавать социально-экономическую и политическую значимость труда в современном обществе;
готовность к участию в социально значимой трудовой деятельности в семье, школе, родном крае;
понимать специфику трудовой деятельности, умение регулировать трудовые отношения, способность к самообразованию и профессиональному саморазвитию;
готовность к осознанному выбору вариантов дальнейшего образования и профессиональной деятельности с учётом личных жизненных планов, потребностей.

Ценность: созидание и новаторство

Компетенция: креативность

Выпускник дошкольной организации:

проявлять интерес к изобретательству на основе творческого воображения и фантазии;
иметь навыки рисования, лепки, конструирования;
уметь применять полученные умения и навыки для создания чего-то нового.

Выпускник начальной школы:

исследовать окружающий мир, задавать вопросы, проводить эксперименты и делать выводы на основе полученных данных;

генерировать новые идеи, видеть нестандартные решения задач и применять их на практике;

осваивать основы работы с компьютером и другие технологические навыки, способствующие реализации инновационных идей;

готовность участвовать в детских проектах, которые требуют применения новых подходов и технологий;

осознавать значимость и последствия своих действий для окружающего мира.

Выпускник основной средней школы:

умение подходить к задачам творчески, предлагать собственные решения и идеи;

самостоятельно предпринимать действия и реализовывать проекты;

наблюдать, проводить измерения, эксперименты и опыты;

моделировать, определять структуру объектов познания, искать и выделять взаимосвязи между разными частями одного целого, разбивать процессы на этапы, выявлять причинно-следственные связи;

умение находить оптимальные способы решения учебных задач, использовать для этого новые и комбинировать уже знакомые алгоритмы, применять их к решению нестандартных задач;

навыки использования различных средств познания, накопления знаний о мире (языковая, читательская культура, деятельность в информационной, цифровой среде).

Выпускник средней школы:

умение проводить исследования и применять научный подход;

способность анализировать и оценивать информацию;

умение генерировать новые идеи;

владение современными цифровыми инструментами и технологиями;

способность принимать инициативу, создавать новые возможности и эффективно использовать имеющиеся ресурсы для реализации идей и достижения поставленных целей.

Выпускник технического и профессионального, послесреднего образования:

знания о современной научной картине мира, достижениях науки и техники;

умение аргументированно выражать понимание значения науки в жизни общества;

умение применять элементы причинно-следственного и структурно-

функционального анализа, исследовать более сложные реальные связи и их зависимости;

навыки критического мышления, определения достоверной научной информации и критики антинаучных представлений;

навыки наблюдения, накопления и систематизации фактов, осмысления опыта в естественнонаучной и гуманитарной областях познания, исследовательской деятельности.

Ожидаемые результаты являются основой для мониторинга и оценки эффективности реализации учебно-воспитательного процесса

Подписано

26.05.2025 09:50 Бейсембаев Гани Бектаевич

Министерство просвещения Республики Казахстан - Апетова С.К.